

NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

KELMĖS JONO GRAIČIŪNO GIMNAZIJOS VEIKLOS TEMINIO IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2023-03-05 Nr. A-21

Vilnius

ĮVADAS

Vizito laikas – 2023 m. kovo 13–15 d.

Išorinio vertinimo tikslas – įvertinti kokybės krepšelį gavusios mokyklos padarytą pažangą.

Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos (toliau – gimnazija, mokykla) teminis išorinis vertinimas atliktas vadovaujantis Mokyklų, siekiančių gauti kokybės krepšelį, skirtą mokinių ugdymosi pasiekimams gerinti, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-1321 „Dėl Mokyklų, siekiančių gauti kokybės krepšelį, skirtą mokinių ugdymo pasiekimams gerinti, sąrašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2018 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-707 „Dėl Kokybės krepšelio skyrimo bendrojo ugdymo mokykloms tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. V-15 „Dėl mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos teminio išorinio vertinimo, organizuojamo 2023 metų I pusmetį, vertinimo temos, klausimų ir rodiklių nustatymo“, Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. ISAK-587 „Dėl Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Vertinant mokyklos padarytą pažangą analizuoti šie dokumentai ir šaltiniai: 2021 ir 2022 metų Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (toliau – PUPP), brandos egzaminų (toliau – BE) rezultatai, mokinių pasiekimų ir pažangos suvestinės, Švietimo valdymo informacinėje sistemoje (toliau – ŠVIS) kaupiami duomenys ir būtinųjų stebėsenos rodiklių reikšmės, mokyklos interneto svetainėje skelbiama informacija, 2022 ir 2023 metų mokyklos veiklos tobulinimo planas (toliau – MVTP), 2022 metų tarpinė MVTP įgyvendinimo ataskaita, 2022 metų mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatų ataskaita, gimnazijos direktoriaus 2022 metų veiklos ataskaita, 2023–2025 strateginis, 2022 ir 2023 metų veiklos, 2021–2022 ir 2022–2023 metų ugdymo planai. Priimant vertinimo sprendimus remtasi per vizitą vykusių vertintojų pokalbių su mokyklos vadovais, mokinių savivaldos atstovais, veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupės, metodinės tarybos metu surinkta informacija, ugdomųjų veiklų, mokyklos vidaus ir išorės erdvių stebėjimu, jų funkcionalumo ir panaudojimo įvertinimu. Analizuoti mokyklos vadovų vykdytos pedagoginės veiklos stebėsenos protokolai, Mokytojų tarybos, Metodinės tarybos ir Gimnazijos tarybos nutarimai.

1. MOKYKLOS KONTEKSTAS

Kelmės Jono Graičiūno gimnazija – savivaldybės centre esanti trumpoji gimnazija. Vizito metu joje mokėsi 261 mokinys, dirbo 29 mokytojai ir 2 pagalbos mokiniui specialistai. Pastaraisiais metais dėl nepalankių demografinių tendencijų, savivaldybės ekonominio ir socialinio konteksto mokinių skaičius gimnazijoje mažėja (2020 m. rugsėjo 1 d. – 312, 2021 m. rugsėjo 1 d. – 273, 2022 m. rugsėjo 1 d. –

264 mokiniai). Planuojama, kad ateityje gimnazijoje mokinių skaičius didės optimizavus savivaldybės mokyklų tinklą. 0,76 proc. besimokančiųjų turi specialiųjų ugdymosi poreikių. 12,5 proc. besimokančiųjų gauna finansinę ir kitokią paramą. Vežiojami į mokyklą mokiniai sudaro – 17,42 proc. Neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NŠ) veiklose, organizuojamose gimnazijoje ir kitų švietimo teikėjų dalyvauja 51,14 proc. mokinių (savivaldybės vidurkis – 67,69 proc., Lietuvos mediana – 68,7 proc.). Mažėjant mokinių skaičiui, mažėja ir mokytojų skaičius (2020 m. rugsėjo 1 d. – 32, 2021 m. rugsėjo 1 d. – 31, 2022 m. rugsėjo 1 d. – 29 mokytojai). Paminėtina aukšta gimnazijoje dirbančių mokytojų kvalifikacija. ŠVIS duomenimis visi mokytojai įgiję dėstomo dalyko specializaciją. 3,85 proc. mokytojų turi mokytojo eksperto kvalifikacinę kategoriją, 73,1 proc. – mokytojo metodininko, 19,2 proc. – vyresniojo mokytojo, 3,85 proc. – mokytojo. Vidutinis mokytojų amžius – 52,7 metų, 88,9 proc. mokytojų turi 15 metų ir didesnę pedagoginio darbo stažą. Vidutinis mokytojui tenkančių kontaktinio darbo valandų skaičius per savaitę – 18. Pareigybės dalis, tenkanti vienam pedagoginiam darbuotojui 95,39 proc. (savivaldybės vidurkis – 82,2 proc., Lietuvos mediana – 87,36 proc.). Šie rodikliai atskleidžia tinkamą personalo politiką, darbo organizavimą, racionalų išteklių panaudojimą. Personalo valdymas yra vienas iš svarbiausių veiksnių, turinčių įtakos mokinių pasiekimams.

Ruošiantis teminiam mokyklos veiklos vertinimui 2023 m. kovo 7 d. vyko vadovaujančio vertintojo vizitas gimnazijoje. Susitikime su mokytojų bendruomene buvo aptartas vertinimo tikslas ir uždaviniai, analizuojamos temos rodikliai, vertinimo procesas, atsakyta į mokytojų klausimus. Susitikime su gimnazijos vadovais aptartas mokyklos veiklos tobulinimo plano įgyvendinimas, vertintojų komandos mokykloje darbo planas. Vizito gimnazijoje metu visos ugdomosios veiklos vyko planingai pagal patvirtintus ugdomųjų veiklų tvarkaraščius. Kovo 13 d. antrų klasių mokiniai dalyvavo NŠA organizuotame bandomajame matematikos PUPP, todėl tą dieną ugdomosios veiklos šiose klasėse nebuvo stebimos. Vizito metus stebėtos 29 ugdomosios veiklos. Iš jų 28 pamokos (14 pamokų I–II klasėse ir 14 pamokų III–IV klasėse) ir viena konsultacija. Buvo stebimos visų dalykų pamokos, kadangi įgyvendinant projekto „Kokybės krepšelis“ MVTP buvo suplanuotas visų mokytojų kvalifikacijos tobulinimas mokinių pažinimo, mokymosi motyvacijos skatinimo, pažangos ir pasiekimų vertinimo temomis. Didesniąją dalį (51,7 proc.) stebėtų pamokų sudarė STEAM ugdymo mokomųjų dalykų grupės pamokos, kadangi vienas iš MVTP uždavinių buvo šių dalykų ugdymo aplinkos modernizavimas bei šio uždavinio įgyvendinimui buvo investuota didžioji mokyklai skirtų projekto lėšų dalis (62 846 eur. iš 69 342 arba 90,7 proc.).

Mokykloje vykstantiems pokyčiams ir įgyvendinant MVTP svarbus mokyklos vadovo vaidmuo. Gimnazijos direktoriaus 2022 metų veiklos užduotys, siektini rezultatai ir vertinimo rodikliai nustatyti vadovaujantis valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų, jų pavadojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių veiklos vertinimo nuostatais. 2022 metų direktoriaus veikla įvertinta labai gerai, kadangi buvo įvykdytos visos užduotys ir kai kurie vertinimo kriterijai viršyti. 2022 metams buvo suplanuotos trys metų veiklos užduotys:

- įgyvendinti gimnazijos veiklos tobulinimo plane numatytas 2022 m. veiklas ir priemones;
- suburti komandą ir kartu parengti, suderinti ir patvirtinti strateginį gimnazijos 2022–2024 metų planą;
- inicijuoti mokytojus gerinti mokinių mokymosi pasiekimus.

Su projekto „Kokybės krepšelis“ MVTP įgyvendinimu susijusios dvi 2022 metų veiklos užduotys. Mokyklos vadovas nuosekliai ir kryptingai koordinavo MVTP plano įgyvendinimą. 2023 m. kovo 1 d. duomenimis gimnazija buvo panaudojusi 99 proc. skirtų projekto lėšų. Dalies projekto „Kokybės krepšelis“ veiklų tęstinumas numatytas 2023 metų vadovo veiklos užduotyse. Pavyzdžiui, matematikos ir gamtos mokslų mokinių pasiekimų gerinimas. Mokinių ir mokyklos pažangos tvarumo toliau bus siekiama tobulinant mokinių ugdymo(si) sąlygas (aplinkas, procesus, lyderystę, tinklaveiką)

gimnazijai dalyvaujant „Tūkstantmečio mokyklos“ programoje. Mokyklos direktorius yra savivaldybės švietimo pažangos rengimo darbo grupės narys.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2018 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-707 „Dėl Kokybės krepšelio skyrimo bendrojo ugdymo mokykloms tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyti Kokybės krepšelio skyrimo uždaviniai:

- padėti savivaldybėms sudaryti prielaidas ugdymo kokybei gerėti;
- gerinti mokyklų atsakomybę ir atskaitomybę už ugdymo kokybę, skiriant finansavimą mokyklos veiklai tobulinti ir gerosios patirties sklaidai;
- sumažinti bendrojo ugdymo kokybės skirtumus tarp mokyklų, jose besimokančių skirtingų mokinių grupių ir (ar) klasių, suteikiant konsultacinę ir finansinę pagalbą.

Trys Kelmės r. savivaldybės mokyklos dalyvavo pirmajame ir viena mokykla antrajame projekto „Kokybės krepšelis“ etape. Įgyvendinant projektą savivaldybė skyrė dalinį finansavimą (15 proc.) projekto įgyvendinimui ir konsultavo gimnaziją MVTP įgyvendinimo klausimais. Savininko teigimu, įgyvendintos veiklos turėjo palankios įtakos ugdymo proceso kokybės gerėjimui, mokytojų kvalifikacijai ir kompetencijoms. Įgyta patirtimi gimnazija dalijosi su kitų savivaldybės mokyklų mokytojais, mokyklų vadovais. Tikėtina, kad tobulinant mokinių ugdymo(si) sąlygas gerės ir mokinių pasiekimai.

Vertindama mokyklos veiklos kokybę bei išskirdama stipriuosius ir tobulintinus gimnazijos veiklos aspektus vertintojų komanda įvertino mokyklos kontekstą ir situaciją, kad MVTP įgyvendinamas dar nesibaigė. Vertinant projekto išsikeltų uždavinių aktualumą ir įgyvendinimą atkreiptas dėmesys į srities *Lyderystė ir vadyba* rodiklius: 3.1. *Perspektyva ir bendruomenės susitarimai*, 3.2. *Lyderystė*, 3.4. *Veikimas kartu*, 3.6. *Mokyklos tinklaveika*, 3.7. *Kompetencija* ir 3.8. *Nuolatinis profesinis tobulėjimas*, kadangi jie tiesiogiai veikia srities *Rezultatai* aspektus. Paminėtina kryptinga gimnazijos tinklaveika padedanti siekti MVTP tikslų įgyvendinimo ir kuriamos šiuolaikiškos edukacinės aplinkos leidžiančios organizuoti veiklas įvairiuose kontekstuose. Siekiant užtikrinti veiklų lemiančių mokinių pažangą ir pasiekimus tvarumą, projekto veiklų tęstinumą siekiant kiekvieno mokinio ir visos mokyklos pažangos gimnazijai rekomenduojama toliau tobulinti srities *Ugdymo(si) organizavimas* aspektus pamokoje: ugdomosios veiklos diferencijavimą skirtingų gebėjimų mokiniams ir asmeninės pažangos stebėjimą ir fiksavimą.

2. MOKYKLOJE UŽTIKRINAMOS PAŽANGOS KRYPTINGUMO IR VEIKLOS TVARUMO STIPRIEJI IR TOBULINTINI ASPEKTAI

Stiprieji gimnazijos veiklos aspektai

1. Veiklos kryptingumas įgyvendinant mokyklos veiklos tobulinimo planą (veiklos vertinimo rodiklis 3.1. *Perspektyva ir bendruomenės susitarimai* – 3 lygis).
2. Įrangos, priemonių ir edukacinių erdvių įvairovė bei šiuolaikiškumas (veiklos vertinimo rodiklis 3.1. *Perspektyva ir bendruomenės susitarimai* – 3 lygis).
3. Bendruomenę telkianti lyderystė (veiklos vertinimo rodiklis 3.2. *Lyderystė* – 3 lygis).
4. Veiksminga tinklaveika (veiklos vertinimo rodiklis 3.5. *Mokyklos tinklaveika* – 4 lygis).
5. Mokymo(si) vadovaujant mokytojui derinimas su savivaldžiu mokymusi (veiklos vertinimo rodiklis 2.1. *Ugdymo(si) organizavimas* – 3 lygis).

Tobulintini gimnazijos veiklos aspektai

1. Ugdomosios veiklos diferencijavimas skirtingų gebėjimų mokiniams pamokoje (veiklos vertinimo rodiklis 2.1. Ugdymo(si) organizavimas – 3 lygis).

2. Dėmesys asmeninei mokinių pažangai, jos stebėjimui ir fiksavimui pamokoje (veiklos vertinimo rodiklis 1.1 Mokyklos pasiekimai ir pažanga – 3 lygis).

3. ĮSIVERTINIMO VEIKSMINGUMO MOKYKLOS PAŽANGAI VERTINIMAS

Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas atliekamas vadovaujantis Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programos, veiklos kokybės įsivertinimo metodika. Analizuojant įsivertinimo veiksmingumą analizuota mokyklos pateikta informacija, NŠA duomenys, bendrauta su veiklos kokybės įsivertinimo grupe. Paskutinis platusis įsivertinimas atliktas 2022 metų pabaigoje. Plačiojo įsivertinimo rezultatai susieti su projekto „Kokybės krepšelis“ MVTP. 2021 ir 2022 metais analizuoti srities Rezultatai temos Pažanga rodikliai 1.2.1. Mokinio pasiekimai ir pažanga ir 1.2.2. Mokyklos pasiekimai ir pažanga. Analizuojant šią temą aiškintasi:

- ar mokiniai supažindinami su ugdymo(si) tikslais, pasiekimais ir jų vertinimu?
- ar mokiniai ugdomi bendrųjų ir dalykinių kompetencijų visumą ir geba pagrįsti savo nuostatas, sprendimus, pasirinkimus;
- ar individualūs mokinio pasiekimai ir pastangos matomi, pripažįstami, skatinami?
- ar mokiniai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) patenkinti gimnazijos teikiamu ugdymu?
- ką pirmiausia reikėtų daryti, kad gerėtų mokinių mokymosi pasiekimai?

Buvo sukurti klausimynai skirti I-III klasių mokiniams, mokytojams ir mokinių tėvams (globėjams rūpintojams). Mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų apklausos atliktos interneto apklausų sistemoje apklausa.lt. Analizuotos mokymosi ir lankomumo metinės suvestinės. Įsivertinimo rezultatai ir rekomendacijos aptariami mokytojų tarybos posėdžiuose, naudojami strateginiam ir metiniam veiklos planui parengti.

Siekiant įsivertinimo veiksmingumo mokyklos pažangai rekomenduojama:

- nusistatyti mokyklos veiklos kokybės standartą (aprašymą) pagal analizuojamą (tobulinamą) rodiklį, gilintis į rodiklių sistemą ir kiekvieno rodiklio bei jų visumos reikšmę mokyklos veiklos pažangai;
- matuoti pažangą tose srityse, kurios numatytos strateginiame arba veiklos plane. Analizuojant mokyklos pažangą, įvardinti, kokios veiklos priemonės ir procesai pasiteisino (kokios veiklos darė didžiausią poveikį tiek mokinių asmenybės augimui, tiek mokinių akademinėms rezultatų pokyčiams);
- pasirinkti mokyklai patogią pažangos aprašymo formą ir viešinti mokyklos pažangą mokyklos interneto svetainėje, mokyklos bendruomenei ir visuomenei.

3. MOKYKLOJE UŽTIKRINAMOS PAŽANGOS KRYPTINGUMO IR VEIKLOS TVARUMO VERTINIMAS

Gimnazijos pažanga, jos kryptingumas ir tvarumas buvo vertinami vadovaujantis mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programos, veiklos kokybės teminio vertinimo rodikliais, juos priskiriant analizuojamos temos klausimams. Atsižvelgiant į gimnazijos kontekstą MVTP įgyvendinimo vertinimas ataskaitoje grindžiamas srities *Lyderystė ir vadyba* rodikliais: 3.1. *Perspektyva ir bendruomenės susitarimai*, 3.4. *Veikimas kartu*, 3.5. *Mokyklos tinklaveika*, 3.7. *Kompetencija* ir 3.8. *Nuolatinis profesinis tobulėjimas*. Gimnazijos suplanuotų tobulinimo veiklų stebėseną buvo vertinama analizuojant srities *Rezultatai* rodiklį 1.1. *Mokyklos pasiekimai ir pažanga* (analizuoti aspektai *Stebėsenos sistemingumas* ir *Atskaitomybė*). Mokyklos nusimatytų veiklos vertinimo rodiklių turinio ir jų naudojimo vertinimas grindžiamas srities *Lyderystė ir vadyba* rodikliais: 3.1. *Perspektyva ir bendruomenės*

susitarimai ir 3.2. *Lyderystė*. Veiklų lemiančių mokinių pažangą ir pasiekimus, tvarumas grindžiamas srities *Rezultatai* rodikliu 1.1. *Mokyklos pasiekimai ir pažanga* (analizuoti aspektai *Rezultatyvumas* ir *Pasiekimų ir pažangos pagrįstumas*) ir srities *Ugdymas(is) ir mokinių patirtys* rodikliu 2.1. *Ugdymo(si) organizavimas*. Pasirenkant rodiklius buvo siejami priežasties ir pasekmės ryšiai tarp mokyklos veiklos sričių ir analizuojamos tobulinimo veiklos MVTP mokinių pažangai. Buvo gilinamasi į veiklos vertinimo rodiklių sistemą ir kiekvieno rodiklio bei jų visumos reikšmę mokinių rezultatams. Siekiant mokyklos veiklos tobulinimo ir projekto veiklų tvarumo užtikrinimo, analizuotos veiklos, įvardijamos rodikliu 2.1. *Ugdymo(si) organizavimas*, kadangi leistų kokybiškai realizuoti projekto tikslus ir darytų didžiausią poveikį mokinio ūgčiai (brandai), jo individualiai pažangai ir mokymo(si) rezultatams (Geros mokyklos koncepcija). Srities *Lyderystė ir vadyba* rodikliai 3.3. *Mokyklos savivalda* ir 3.5. *Bendradarbiavimas su tėvais ir globėjais* analizuojant temos klausimus atskirai ataskaitoje nėra aprašomi, kadangi šie aspektai nebuvo plėtojami įgyvendinant projektą. Projekto „Kokybės krepšelis“ veiklos bus tęsiamos, o projekto tikslų ir rezultatų įgyvendinimas bus vertinamas iki 2023 m. rugpjūčio 31 d. vertintojai atkreipė dėmesį į mokyklos veiklos sritis *Ugdymas(is) ir mokinių patirtys* bei *Lyderystė ir vadyba*, kadangi jei tiesiogiai veikia *Rezultatų* srities rodiklius.

4.1. Kaip mokykla įgyvendina mokyklos veiklos tobulinimo planą?

4.1.1. Mokyklos veiklos tobulinimo planas

Gimnazijos MVTP sudarytas remiantis mokinių pasiekimų ir pažangos analize. Pagrindinė problema – žemi matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai. Matematikos, chemijos, biologijos ir fizikos mokomųjų dalykų vidurkis siekė patenkinamą pasiekimų lygį. Mokykloje mažėjo mokinių skaičius vidurinio ugdymo programoje besirenkančių gamtos mokslus (biologiją rinkosi 12,2 proc., chemiją – 25,9 proc., o fiziką 7,3 proc. mažiau mokinių). Atitinkamai mažėjo mokinių, pasirinkusių chemijos (3,2 proc. mažiau), fizikos (15,4 proc. mažiau), matematikos (16,5 proc. mažiau) VBE bei tolimesnių studijų, susijusių su gamtos mokslais skaičius. Gimnazijoje atlikta mokinių apklausa atskleidė, kad domėtis gamtos ir tiksliaisiais mokslais paskatintų praktinė veikla, eksperimentai, teminės ekskursijos, susitikimai su mokslininkais, skaitmeninių mokymo(si) priemonių naudojimas. Duomenų analizė koreliuoja su gimnazijos išsikeltu MVTP tikslu – *Gerinti STEAM mokslų ugdymo kokybę tobulinant mokytojų kompetencijas bei modernizuojant ugdymo aplinką*.

4.1.2. Mokyklos veiklos tobulinimo plano / planų įgyvendinimo vertinimas

Rodiklis, vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas
3.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai, 3 lygis	<p>Perspektyva ir bendruomenės susitarimai paveikūs. Vizijos bendrumas ir planų gyvumas tinkami, o veiklos kryptingumas įgyvendinant MVTP ir optimalus išteklių paskirstymas vertinami labai gerai ir yra išskiriami kaip stiprieji mokyklos veiklos aspektai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnazijos vizija <i>atvira, moderni, saugi mokykla, teikianti kokybišką išsilavinimą, ugdanti kritiškai mąstantį, kultūringą atsakingą ir pilietišką žmogų</i> yra reali, orientuota į ateities iššūkius, mokinį kaip asmenybę ir jo visapusišką ugdymą(si), šiuolaikiškos mokyklos kūrimą. • Gimnazijos vizija, misija ir filosofija įtraukta į 2023–2025 m. gimnazijos strateginį planą, 2023 m. veiklos planą ir atliepia Geros

	<p>mokyklos koncepcijos bruožus, skelbiama mokyklos interneto svetainėje, informaciniuose stenduose mokykloje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnazijos strateginį, metų veiklos planą, MVTP kūrė direktoriaus įsakymu suburtos darbo grupės. Planų projektai aptarti metodinėse grupėse, svarstyti metodinėje taryboje bei aprobuoti mokytojų tarybos posėdžiuose. MVTP darbo grupę sudaro matematikos, gamtos mokslų ir technologijų mokytojai, bet į plano įgyvendinimą įsitraukė dauguma mokytojų. Pokalbyje su metodine taryba, mokytojai minėjo, kad įsigijus modernių mokymo(si) priemonių, atsirado mokomųjų dalykų konkurencija. Socialinių mokslų atstovas teigė, kad gamtos mokslai, nors ir sunkesni, bet darosi patrauklesni mokiniams, todėl gali sumažėti vidurinio ugdymo programos mokinių besirenkančių socialinių mokslų krypties dalykus. Tai skatina mokytojus ieškoti bendrų, inovatyvių ir kūrybiškų veiklų. • Gimnazijos strateginio plano ir metiniai veiklos tikslai ir uždaviniai tarpusavyje dera su MVTP tikslu ir uždaviniais (<i>gerinti STEAM mokslų ugdymo kokybę</i>), siejasi su švietimo pokyčiais (<i>tobulinti mokytojų kompetencijas rengiantis atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimui</i>) bei Geros mokyklos koncepcija (<i>gerinti ugdymo kokybę naudojant modernias technologijas</i>). • Per pirmuosius MVTP vykdymo metus įgyvendinta 90 proc. veiklų, tai rodo, kad gimnazijos bendruomenė kryptingai siekia užsibrėžtų tikslų. • Per pirmuosius MVTP įgyvendinimo metus, uždavinys <i>tobulinti mokytojų kompetencijas</i> įgyvendintas tinkamai – matematikos, gamtos mokslų ir technologijų mokytojai 2021–2022 m. m. išklausė 36 val. mokymus, dalyvavo Reflectus programos mokymuose. Uždavinys <i>skatinti mokinių motyvaciją siekiant mokymo(si) pažangos gamtos mokslų ir matematikos srityse</i> ir <i>modernizuoti STEAM mokslų ugdymo aplinką</i> įgyvendintas kryptingai – organizuotos STEAM mokslų populiarinimo edukacinės išvykos, įrengta gamtos mokslų laboratorija, atnaujinti gamtos mokslų kabinetai, nupirktos reikalingos priemonės ir įranga. • Finansiniai ištekliai skirstomi optimaliai. 2023-03-01 duomenimis gimnazija tikslingai panaudojo 99 proc. skirtų projekto lėšų. Iš jų ugdymo(si) proceso veikloms įgyvendinti panaudota 5,5 proc., pagalbos mokiniui, mokytojui, veiklų įgyvendinimui – 3,1 proc., ugdymo(si) aplinkų modernizavimui – 90 proc., projekto veiklų viešinimui – 0,4 proc. skirtų lėšų. • Atsižvelgiant į mokinių interesus ir pasinaudojant įvairiomis galimybėmis – paramos, projektinės veiklos, 1,2 proc. ir nuomos lėšomis – gimnazija atliepia kultūrinius, socialinius, ekologinius, edukacinius ir kt. mokinių ugdymo(si) poreikius. 1,2 proc. lėšomis ir buvusių mokinių parama įrengta 3D klasė, kuri paveikiai papildo projekto MVTP veiklas. • Išorės vertintojai, stebėdami ugdymo(si) procesą, optimalių išteklių panaudojimą, kaip stiprųjį pamokos aspektą išskyrė 12 (41,4 proc.) stebėtų pamokų. Kokybės krepšelio lėšomis įsigytos priemonės, IKT ir
--	---

	<p>skaitmeniniai išteklių paveikiai naudoti IIb kl. geografijos ir IIc kl. anglų kalbos pamokose, veiksmingai taikytos IIc kl. pilietiškumo pagrindų, IIIac A ir IIIab B kl. technologijų, IIIb AB kl. chemijos ir IIIac B kl. grafinio dizaino pamokose.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gamtos mokslų laboratorijoje nuo 2023 m. sausio 1 d. iki kovo 10 d. buvo organizuotos 38 biologijos, chemijos ir fizikos praktinės veiklos, 3D klasėje vyko 35 užsiėmimai: integruotos istorijos ir anglų kalbos, biologijos, fizikos ir chemijos ugdomosios veiklos. Klasių užimtumas rodo, kad ugdymo(si) procesas yra planuojamas ir vyksta kūrybiškai, per patyrimines veiklas.
3.4. Veikimas kartu, 3 lygis	<p>Veikimas kartu įgyvendinant MVTP potencialus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnazijoje skatinama mokytojų lyderystė, nuolat tariamasi dėl veiklų, mokytojams padedama įgyvendinti idėjas, burti komandas. MVTP darbo grupę sudaro 10 (34,5 proc.) matematikos, gamtos mokslų ir technologijų mokytojų. Bendradarbiaudami, mokytojai rengia ilgalaikius pamokų planus, diagnostinius testus, kuria ir dalijasi virtualios mokymo aplinkos (toliau –VMA) Moodle ištekliais, praktinių darbų aprašais bei kitais pamokų ištekliais. • Siekiant dalykų tarpdiscipliškumo, matematikos ir gamtos mokslų mokytojai surengė netradicines veiklas „Matematika kitaip. Be logikos – nė žingsnio!“ ir „Matematika + gamtos mokslai“, chemijos, geografijos ir technologijų mokytojai mokė praktiškai pritaikyti šių mokslų žinias plaukiant baidarėmis Dubysos upe, istorijos ir anglų kalbos mokytojai vykdė integruotą veiklą apie Holokaustą, anglų kalbos ir matematikos mokytojai – 3D išteklių panaudojimo galimybės nagrinėjant rutulio temą, ekonomikos ir matematikos – mokantis apie finansus ir kt. Tai gilina mokinių skaitmenines, komunikavimo, kūrybines ir pažinimo kompetencijas, formuoja vertybines nuostatas, kelia mokinių mokymo(si) motyvaciją. Tai tiesiogiai siejasi su MVTP numatytais kiekybiniais (<i>organizuotas 17 edukacinių programų įgyvendinimas</i>) ir kokybiniais (<i>mokymosi kokybė didėja ne mažiau 2 proc.</i>) rodikliais siekiant mokymosi pažangos. • Išanalizavę mokyklos įsivertinimo duomenis, pabendravę su mokytojais, vertintojai daro išvadą, kad mokyklos personalas laiko save viena komanda ir siekia bendrų tikslų. • Gimnazijos mokytojai mokosi veikdami kartu, bendradarbiaudami, stebėdami vieni kitų pamokas. Pokalbio metu su metodine taryba, mokytojai teigė, kad mokslo metų pradžioje susitariama dėl kolegų pamokų stebėjimo. Gimnazijos vadovai kasmetinių pokalbių neorganizuoja. Tokie duomenimis grįsti pokalbiai, padėtų mokytojams vertinti mokymo poveikį mokinių mokymuisi ir pasiekimams bei tobulinti ugdymo procesą. • Grįžus iš mokymų, seminarų, mokytojai metodinėse grupėse, mokytojų tarybos posėdžiuose, Kelmės rajono metodiniuose būreliuose dalijasi patirtimis, įgytomis žiniomis. Matematikos, ekonomikos ir verslumo, anglų ir lietuvių kalbos mokytojai Kelmės rajono mokytojams skaitė 7

	pranešimus, technologijų mokytojas surengė seminarą „Modernių technologijų taikymas kūryboje, pamokoje“.
3.5. Mokyklos tinklaveika, 4 lygis	<p>Mokyklos tinklaveika vykdoma kryptingai, prisideda prie MVTP įgyvendinimo ir yra išskirtas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnazijos matematikos mokytojai pagal mokyklų partnersyčių tinklo programą „Mokomės vieni iš kitų“, bendradarbiauja su Kelmės „Kražantės“ progimnazijos ir Kelmės „Aukuro“ pagrindinės mokyklos matematikos mokytojais. Veiklą koordinuojant gimnazijos matematikos mokytojai, įvyko trys susitikimai „Mažais žingsneliais, didelių siekių link“, „Ko reikia matematikos pamokai“ ir „Matematikos mokymo(si) pokyčiai. Atnaujintų matematikos BP apžvalga“. Bendradarbiavimo tikslas – gerinti mokinių matematikos žinias ir mokymo(si) rezultatus, o tai atliepia ir MVTP kryptį. • Įgyvendinant MVTP veiklas suplanuota ir įgyvendinta 17 edukacinių programų Kauno VII forto ir 2 – Šiaulių STEAM laboratorijose. Edukacinėse veiklose mokiniai gilino matematikos, fizikos, chemijos ir biologijos žinias, teorines žinias taikė praktikoje per patyriminį mokymąsi, ugdėsi mokėjimo mokytis ir pažinimo kompetencijas. • Gimnazija palaiko ryšius su mokyklos absolventais. Buvę mokiniai dalyvauja tradicinėje profesijų savaitėje, kurioje vyksta pokalbiai apie studijas, profesijas ir darbą, teikia finansinę paramą mokyklai, padeda organizuoti susitikimus su įžymiais žmonėmis, atlieka mokslo praktikas, buvusi gimnazistė bakalauro darbą skyrė mokyklai – sukūrė 3D klasės interjero dizainą ir taip prisidėjo prie MVTP įgyvendinimo.
3.7. Kompetencija, 3 lygis	<p>Kompetencija vertinama gerai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizito metu 13 (44,8 proc.) pamokų vyravo tradicinė (poveikio) paradigma. Šiuolaikinė mokymosi paradigma stebėta 9 (31 proc.) pamokose, o bandymas dirbti šiuolaikiškai – 7 (24 proc.) pamokose. • Mokytojai dirba šiuolaikiškai naudodamiesi projekto metu įrengta gamtos mokslų laboratorija, modernizuotais STEAM mokslų kabinetais, 3D klase ir įvairiomis mokymo priemonėmis bei įranga. Vertinimo metu stebėtos trys (10,3 proc.) pamokos gamtos mokslų laboratorijoje ir 4 (13,8 proc.) pamokos technologijų centre. Šių mokymo(si) aplinkų funkcijos buvo veiksmingai pritaikytos IVabc A kl. biologijos, Ic ir IIIb AB kl. chemijos, Ia kl. fizikos, IIIac A ir IIIabc B kl. technologijų pamokose, kuriose mokiniai tobulino praktinius gebėjimus. Ic ir IIIb AB kl. chemijos, IIIa B kl. informacinių technologijų, IIIac A ir IIIabc kl. technologijų, IVab kompiuterinės muzikos technologijų pamokose buvo kryptingai naudojamos IKT ir skaitmeninės priemonės mokymo(si) turiniui perteikti. Tai skatina mokinius domėtis gamtos mokslais ir inovacijomis bei gali turėti palankios įtakos mokinių pasiekimams ir pažangai. • Vizito metu, stebėta, kad mokytojai gerbia mokinius, yra tolerantiški, laikosi pedagogo etikos ir išmano savo ugdymo sritis. 2022 m. gimnazijoje atliktos apklausos teiginius <i>aš keliu aukštus reikalavimus sau ir aš siekiu kuo geriau atlikti savo darbą</i> mokytojai įvertino atitinkamai

	<p>3,64 ir 3,72 iš 4 balų vertės. Tai patvirtina ir mokinių apklausos duomenys – 75,9 proc. mokinių sutinka, kad <i>gimnazija tinkamai parengia tolesniam mokymuisi, studijoms</i> bei pokalbio su mokiniais metu fiksuota informacija <i>mokytojai faini, bendraujantys, inovatyvūs, priima mus tokius kokie esam.</i></p>
<p>3.8. Nuolatinis profesinis tobulėjimas, 3 lygis</p>	<p>Nuolatinis profesinis tobulėjimas potencialus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Į MVTP veiklas aktyviai įsitraukę 3 matematikos, 4 gamtos mokslų ir 3 technologijų mokytojai: 6 iš jų turi metodininko, 4 – vyr. mokytojo kvalifikaciją. Kasmet planuojama mokytojų atestacija: 2023–2025 metais aukštesnei kvalifikacinei kategorijai planuoja atestuotis 4 mokytojai (3 mokytojo metodininko ir 1 vyresniojo mokytojo). • Kvalifikacijos tobulinimo planas rengiamas atsižvelgiant į metų veiklos tikslus, metodinės veiklos gaires, švietimo keliamus tikslus, mokytojų tobulinimosi poreikį bei projektų veiklas. • 10 (34,5 proc.) mokytojų (matematikos, gamtos mokslų ir technologijų) dalyvavo „Reflectus“ mokymuose, kurių tikslas buvo išmokyti kokybiškai atlikti grįžtamojo ryšio procesus ir stebėti, matuoti individualią mokymo(si) pažangą. Išorės vertintojai „Reflectus“ įrankio taikymą stebėjo 2 (6,9 proc.) pamokose (IVabc A biologija ir IIIb A matematika), tačiau įsivertinimo procesas, naudojant šį įrankį buvo neišbaigtas dėl įrankio lėto veikimo (didelio programos apkrovimo). Šis įrankis naudojamas įsivertinant edukacines veiklas, aplinkas, atskirus mokymosi periodus ir kt. • Siekiant mokinių mokymo(si) pažangos gamtos mokslų ir matematikos srityse, matematikos ir gamtos mokslų mokytojai dalyvavo mokymuose „Gamtos mokslų srities mokytojų dalykinių kompetencijų tobulinimas“, „Efektyvus ir kūrybiškas STEAM ugdymas pamokose: nuo ko pradėti?“, „STEAM ugdymo strategijos: tiriamųjų darbų organizavimas“, „Matematika paprastai ir suprantamai“, „Geometrijos būklė šiandieninėje mokykloje, tikslai ir nauda mokiniams“ ir kt., taip gilindami mokinių pažinimo, mokinių motyvavimo, pasiekimų ir pažangos vertinimo, mokymo(si) proceso valdymo, dalyko turinio planavimo ir tobulinimo kompetencijas. • Įgyvendinant MVTP tikslingai organizuotas mokytojų kvalifikacijos tobulinimas dviem kryptimis: mokymai, skirti mokinių pažinimo, mokymosi motyvacijos skatinimo, pažangos ir vertinimo temomis (visiems mokytojams) ir mokymai, skirti šiuolaikinės matematikos ir gamtos mokslų pamokos tobulinimui, patyriminio ugdymo plėtotei (matematikos ir gamtos mokslų mokytojams). Pokalbyje mokytojai pastebėjo, kad atsirado reikmė labiau pažinti ir suprasti mokinius, ypač dėl kartų skirtumo. Stebint ugdomąją veiklą vertintojai konstatuoja, kad beveik visose pamokose mokytojų ir mokinių santykiai geranoriški, pagarbūs. Ugdomosios veiklos organizuojamos laboratorijoje organizuojant patyrimines veiklas.
<p><i>Stiprieji mokyklos veiklos aspektai</i></p>	<p>Veiklos kryptingumas įgyvendinant mokyklos veiklos tobulinimo planą.</p>

	Įrangos, priemonių ir edukacinių erdvių įvairovė bei šiuolaikiškumas. Kryptingai vykdoma tinklaveika.
<i>Tobulintini mokyklos veiklos aspektai</i>	Kolegialaus grįžtamojo ryšio, kaip ugdymo kokybės stiprinimo galimybės plėtojimas, siekiant mokinių ugdymosi pažangos.

4.2. Kaip stebimas mokyklos suplanuotų tobulinimo veiklų, pasirinktų veiklos tobulinimo priemonių ir būdų įgyvendinimo nuoseklumas ir tinkamumas mokinių ugdymosi pasiekimams gerinti?

4.2.1. Mokyklos suplanuotų tobulinimo veiklų, pasirinktų veiklos tobulinimo priemonių ir būdų įgyvendinimo stebėjimas / stebėjimo sistema

Gimnazijos MVTP stebėseną vykdoma tinkamai. Mokyklos vadovai stebi kaip vykdomas ugdomosios aplinkos modernizavimas, kaip, mokinių pasiekimų ir pažangos gerinimui, panaudojama atnaujinta gamtos mokslų įranga ir priemonės, kaip, ugdymo procese, mokytojai pritaiko seminaruose, mokymuose įgytas žinias. Stebėsenos procesas vyksta stebint ugdomasias veiklas, pokalbių metu su mokiniais ir mokytojais, atliekant apklausas, pasitarimus darbo grupėse.

4.2.2. Mokyklos suplanuotų tobulinimo veiklų, pasirinktų veiklos tobulinimo priemonių ir būdų įgyvendinimo stebėjimo / stebėjimo sistemos vertinimas

Rodiklis, vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas
1.1. Mokyklos pasiekimai ir pažanga, 3 lygis	<p>Mokyklos pasiekimai ir pažanga vertinama tinkamai.</p> <ul style="list-style-type: none"> Gimnazijoje analizuojami atskiro ugdymo(si) laikotarpio rezultatai. Gimnazijos strateginiame, 2022, 2023 metų veiklos planuose tinkamas dėmesys skirtas pasiekimų analizei: bendras mokinių pažangumas 2021–2022 m. m. buvo 99,6 proc., tai yra 4 proc. didesnis nei 2020–2021 m. m. (95,6 proc.). 4 proc. 2021–2022 m. m. (0,4 proc.) sumažėjo mokinių nepasiekusių patenkinamo pasiekimų lygio (2020–2021 m. m. – 4,4 proc.). Tačiau mokinių dalis VBE pasiekusių aukštesnįjį pasiekimų lygį 2021–2022 m. m. – 4,7 proc., tai yra 6,1 proc. mažiau nei 2020–2021 m. m. (10,8 proc.). Planuose pateiktos duomenų analizės tiesiogiai koreliuoja su MVTP kiekybiniais ir kokybiniais rodikliais. MVTP tikslintas dėl bendruomenės išsakyto poreikio peržiūrėti tam tikras veiklas, patikslinti kiekybinius rodiklius (pvz. už sutaupytas lėšas įsigyta papildomų priemonių). Kokybiniai rodikliai koreguoti nebuvo. Tobulinant mokytojų kompetencijas ir vykdant edukacines STEAM programas, gimnazijos mokinių ugdymo kokybė (mokiniai mokosi aukštesniuju ir pagrindiniu pasiekimų lygiu) 2022 m. buvo 3 proc. (siekis +2 proc.) žemesnė (42,9 proc.) nei 2021 m. (45,9 proc.), gerėjo (siekis +5-7 proc.) mokinių matematikos (19,3 proc.), biologijos (13,9 proc.), chemijos (15,5 proc.) ir fizikos (10,7 proc.) metiniai rezultatai, 2022 m. matematikos BE aukštesniuju ir pagrindiniu lygiu išlaikė 9,17 proc. (siekis +1,4 proc.) mažiau mokinių, o fizikos BE (siekis +2,3 proc.) – 38,9 procentais daugiau mokinių nei 2021 m.

	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizuojant STEAM mokslų ugdymo aplinkas, 2022 m. I–IV kl. gamtos mokslų ir matematikos metinis pažangumas padidėjo 1 proc. (siekis +1,4 proc.) iki 97,6 proc., 3,5 proc. (siekis +1,5 proc.) daugiau mokinių laikė gamtos mokslų BE, 4 proc. (siekis +5 proc.) daugiau mokinių pasirinko STEAM dalykų neformaliojo švietimo programas. • Išanalizavus mokyklos dokumentus ir iš pokalbių su metodine taryba, išorės vertintojai pastebėjo, kad dalykų mokytojai, klasių vadovai pildo mokinių įvertinimo (asmeninės pažangos) duomenų lenteles, analizuoja susistemintus duomenis, stebi pokytį, aptaria mokymosi kaitos tendencijas, galimas nesėkmių priežastis ir numatomos galimybės bei priemonės pasiekimams gerinti (pvz. organizuojant konsultacijas). • Gimnazija atsakingai teikia duomenis apie mokinių ir mokyklos pasiekimus įvairioms interesų grupėms: ataskaitos apie mokinių mokymosi pasiekimus, mokyklos baigimo rezultatus, neformaliojo švietimo organizavimą ir kt. teikiamos Kelmės rajono savivaldybės švietimo, kultūros ir sporto skyriui, pedagoginių ir nepedagoginių darbuotojų sąrašai, statistiniai duomenys, ataskaitos apie mokymo lėšas ir kt. – Nacionalinei švietimo agentūrai (toliau – NŠA), kas 2–3 mėnesius NŠA teikiamos tarpinės kokybės krepšelio projekto ataskaitos apie įvykdytas veiklas ir lėšų panaudojimą, gimnazijos ir metodinei tarybai teikiamos pasiekimų ir pažangos ataskaitos, tėvams informacija teikiama gimnazijos internetiniame puslapyje, elektroniniame dienyne, susirinkimų metu. • Gimnazijos internetinėje svetainėje išskirta „Kokybės krepšelis gimnazijoje“ skiltis, kurioje mokyklos bendruomenė gali susipažinti su MVTP, stebėti veiklų įgyvendinimo eigą.
<i>Stiprieji mokyklos veiklos aspektai</i>	Informacijos, apie gimnazijos pasiekimus įgyvendinant MVTP veiklas, sklaida.
<i>Tobulintini mokyklos veiklos aspektai</i>	Remiantis duomenimis apie pasiektą pokytį įvardyti, kurios veiklos darė įtaką mokinių pasiekimams ir pažangai, mokinių asmenybės augimui.

4.3. Kaip mokyklos nusimatyti veiklos vertinimo rodikliai, jų aiškumas padeda įsivertinti veiklos pokytį ir stebėti poveikį mokyklos pažangai?

4.3.1. Mokyklos nusimatyti veiklos vertinimo rodikliai

Mokyklos veiklos stebėseną vykdoma pagal direktoriaus 2022 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-56 patvirtintus gimnazijos švietimo stebėsenos rodiklius ir vykdant mokyklos veiklos kokybės įsivertinimą. Gimnazijos MVTP įvardinta pagrindinė problema – žemi matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai. Ši problema pagrįsta naudojantis duomenimis (PUPP, BE, metinių pažangumo suvestinėmis, gimnazijos įsivertinimo išvadomis). MVTP numatyti kiekybiniai ir kokybiniai veiklos vertinimo rodikliai atliepia pagrindinį tikslą – gerinti STEAM mokslų ugdymo kokybę tobulinant mokytojų kompetencijas bei modernizuojant ugdymo aplinką. Įgyvendinant jį numatyta tobulinti mokytojų kvalifikaciją bei skatinti mokinių motyvaciją siekiant mokymo(si) pažangos gamtos mokslų ir matematikos srityse. Gimnazija MVTP suplanuoti kiekybiniai ir kokybiniai rodikliai yra aiškūs ir pagrįsti bei įgyvendinami nuosekliai.

4.3.2. Mokyklos nusimatytų veiklos vertinimo rodiklių turinio ir jų naudojimo vertinimas

Rodiklis, vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas
3.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai, 3 lygis	<p>Perspektyva ir bendruomenės susitarimai vertinami gerai. Sprendimų pagrįstumas ir veiklos tobulinimo kultūra įgyvendinant mokyklos veiklos tobulinimo planą potenciali.</p> <p>Gimnazijos pasirinkti veiklos tobulinimo kiekybiniai (<i>visi matematikos ir gamtos mokytojai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo mokymuose</i>) ir kokybiniai (nuo 5 iki 7 proc. mokinių gerina savo metinius rezultatus iš matematikos ir gamtos mokslų) rodikliai orientuoti į STEAM mokslų kokybę, mokytojų kompetencijų stiprinimą, ugdymo aplinkų turtinimą padeda ir siekti mokinių pasiekimų gerinimo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iš MVTP duomenų pagrindimo, gimnazijoje atliktas tyrimas dėl matematikos ir gamtos mokslų mokymosi. Apklausos atsakymai rodo, kad mokiniams būtų naudingas išmoktos teorijos praktinis panaudojimas, laboratoriniai darbai, eksperimentai, vizualūs paaiškinimai, bandymai, praktinė veikla. Įgyvendinant MVTP, STEAM mokslų populiarinimui surengtos edukacinės išvykos ir dalyvauta edukacinėse programose. Mokytojai patvirtino, kad šios edukacinės išvykos buvo planuojamos atsižvelgiant į sunkiau išmokstamas ugdymo turinio veiklas. Pokalbyje su mokinių taryba, mokiniai teigė, kad dalyvavimas edukacinėse programose leido pagilinti dalyko žinias, padeda geriau pasiruošti egzaminams. Mokytojai mano, kad mokymosi sėkmę šiose programose patyrė labiau uždaresni ir/ar mokymosi sunkumus patiriantys mokiniai.
3.2. Lyderystė 3 lygis	<p>Bendruomenę telkianti lyderystė vertinama gerai.</p> <p>Gimnazijoje skatinama ir mokytojų, ir mokinių lyderystė, nuolat tariamasi dėl veiklų, mokytojams padedama įgyvendinti idėjas, burti komandas, palaikomos mokinių iniciatyvos (pvz. tvaraus turizmo mokomosios įmonės įkūrimas), jie skatinami įgyvendinti savo sumanymus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnazijos vadovai telkia gimnazijos bendruomenę pokyčiams ir pažangai. MVTP įgyvendinamas kryptingai ir nuosekliai. Švietimo skyriaus, mokytojų nuomone, direktorius aktyviai siekia turtinti, modernizuoti, įrengti saugią ir patrauklią ugdymo(si) aplinką mokiniams ir mokytojams. Gimnazijos plačiojo įsivertinimo rodiklis <i>Mūsų mokyklos vadovai siekia, kad mokykla keistųsi, tobulėtų</i> įsivertinimo vidutinė vertė – 3,64. • Analizuojant gimnazijos dokumentus, pokalbiuose su administracija, metodine taryba patvirtinama, jog metodinėse grupėse aptarta, kaip kiekvienas mokytojas dalyvaus įgyvendinant MVTP. Didelis dėmesys skiriamas I gimnazijos klasių mokinių adaptacijai. Atliekamas adaptacijos tyrimas. Dalykų mokytojai analizuoja mokinių 8 klasės metinius įvertinimus, atlieka diagnostinius testus, remiantis testų rezultatais pagal poreikį koreguoja ugdymo turinį. Pasibaigus pusmečiui analizuojami mokymosi rezultatai, pildomos asmeninės pažangos lentelės.

	<ul style="list-style-type: none"> • Veiklos tobulinimo ataskaitoje (už pirmuosius veiklos tobulinimo metus) pamatuoti ugdymo kokybiniai veiklos rodikliai rodo gimnazijos veiklos kokybinį pokytį: gerėjo matematikos, biologijos, fizikos ir chemijos mokomųjų dalykų metiniai įvertinimai, I–IV klasių mokinių matematikos ir gamtos metinis pažangumas, mokinių besirenkančių STEAM dalykų neformaliojo švietimo programas skaičius ir kt. • Pažangos siekis – gerinti matematikos ir gamtos mokslų mokinių pasiekimus planuojamas toliau – gimnazijos strateginiame plane, ir įgyvendinant „Tūkstantmečio mokyklų“ pažangos planą. • Lyderystės mokymuisi gebėjimų ugdymas, laisvė rodyti iniciatyvą, prisiimti atsakomybę už iniciatyvas, sprendimus jų įgyvendinimą kaip stiprus pamokos aspektas fiksuotas IIIB kl. technologijų, IIIb kl. etikos, IVb kl. kompiuterinių muzikos technologijų, Ic kl. lietuvių kalbos ir literatūros, IIc kl. fizikos, IIIA kl. matematikos pamokose. Atsakomybė už savo mokymąsi akcentuota IVb kl. užsienio kalbos (anglų), IIIB kl. informacinių technologijų pamokose. • Vizito metu stebint kasdienį įstaigos gyvenimą, išryškėjo gimnazijos pozityvi nuostata į aukštus mokymosi lūkesčius, mokinių motyvacijos stiprinimą, dėmesį kiekvienam bendruomenės nariui – koridoriuose demonstruojami mokinių darbai, televizorių ekranuose rodomi svarbūs gimnazijos įvykiai, kvietimai juose dalyvauti, džiaugiamasi mokinių pasiekimais, sveikinama su gimtadieniu ir pan.
<i>Stiprieji mokyklos veiklos aspektai</i>	Bendruomenę telkianti lyderystė.
<i>Tobulintini mokyklos veiklos aspektai</i>	Siekiant palengvinti, supaprastinti bei automatizuoti mokytojų bei mokinių reflektavimo ir grįžtamojo ryšio procesus plačiau panaudoti MVTP suplanuotą Reflectus įrankį.

4.4. Kaip užtikrinamas veiklų, lemiančių mokinių pažangą ir pasiekimus, tvarumas?

4.4.1. Veiklų, lemiančių mokyklos mokinių pažangą ir pasiekimus, tvarumas

Gimnazijos pažangos siekis atsispindi visuose planavimo dokumentuose. Strateginio plano 2023-2025 metams tikslas – siekti geresnių mokinių pasiekimų rezultatų, gerinant ugdymo kokybę, ypač STEAM mokslų, tobulinant mokytojų kompetencijas, modernizuojant ugdymo aplinkas. Duomenimis grįsti vadybos sprendimai lemia gimnazijos mokinių pažangos ir pasiekimų tvarumo užtikrinimą įgyvendinant MVTP priemones. Siekiant geresnių rezultatų kreipiamas dėmesys į mokytojų kompetencijų plėtrą. Ugdymo organizavimo pokyčiai – netradicinių pamokų vedimas kitose aplinkose, integruotų veiklų planavimas ir organizavimas, mokinių skatinimas dalyvauti konkursuose, olimpiadose sutelkia mokymo(si) bendruomenę pažangai. Tikėtina, besikeičiantys procesai keis mokinių rezultatus, sudarys sąlygas kiekvienam besimokančiajam siekti asmeninės pažangos.

4.4.2. Veiklų, lemiančių mokyklos mokinių pažangą ir pasiekimus, tvarumo vertinimas

Rodiklis, vertinimo lygis	Vertinimo pagrindimas
----------------------------------	------------------------------

<p>2.1. Ugdymo(si) organizavimas, 3 lygis</p>	<p>Ugdymosi organizavimas yra tinkamas. Ugdymo(si) integralumas, įvairovė vertinami gerai. Klasės valdymas yra tinkamas ir išskiriamas kaip stiprus gimnazijos veiklos aspektas.</p> <p>Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas vertinami vidutiniškai, išskirtas kaip tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokytojai dažniausiai skyrė vienodas užduotis visiems mokiniams, neatsižvelgė į skirtingus mokymosi poreikius, gebėjimus ir motyvacijos lygį. Diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas 7 (24 proc.) stebėtose pamokose išskirtas kaip stiprus pamokos aspektas: Ic kl. lietuvių kalbos ir literatūros, Ib kl. užsienio kalbos (rusų), IIIB kl. informacinių technologijų, IIc kl. muzikos, IVB kl. kompiuterinės muzikos technologijų, IIIc kl. fizinio ugdymo, Ia kl. dailės pamokose. Galimybė pasirinkti skirtingo lygio užduotis fiksuotos Ia ir IIIA kl. matematikos pamokose. • Išanalizavus 29 stebėtų ugdomųjų veiklų / pamokos kortelių informaciją nustatyta, kad visi mokytojai savo veiklą planavo numatydami pamokos uždavinį bei bendrąsias kompetencijas, kurias pamokoje turėtų ugdytis mokiniai, tačiau atlikus pamokos uždavinių analizę, nustatyta, jog tik 7 (24 proc.) pamokos kortelėse nurodyti uždaviniai buvo pamatuojami, orientuoti į rezultatą, tačiau neatliepė skirtingų mokinių poreikių. • Ugdomosios veiklos / pamokos kortelėse, pateiktose vertintojams prieš pamoką, mokytojai beveik visada nurodė, kokias kompetencijas pamokoje ugdytis mokiniai, tačiau stebėtose pamokose ne visos nurodytos kompetencijos buvo ugdomos. 17 (59 proc.) pamokų ugdyta mokėjimo mokytis kompetencija, 18 (62 proc.) pažinimo, 12 (41 proc.) komunikavimo, 7 (24 proc.) kūrybiškumo, 2 (7 proc.) socialinio-emocinio ugdymo kompetencijos. • Stebėtose pamokose skirtas papildomas dėmesys specialiųjų poreikių mokiniams Ib kl. lietuvių kalbos ir literatūros, istorijos, matematikos pamokose, konsultuojant mokinius, skiriant atskiras užduotis. <p>Ugdymo integralumas paveikus. Gimnazijoje siekiama prasmingos integracijos, mokymosi patirčių tarpdiscipliniškumo. Įgyvendintos MVTP suplanuotos veiklos. Siekiant mokomųjų dalykų integracijos, norint parodyti mokiniams jų tarpdiscipliniškumą, suteikti žinių ir kompetencijų apie mokslų praktinį pritaikymą, gimnazijos matematikos, gamtos mokslų mokytojos surengė netradicinio ugdymo dienų, pamokų.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokinių motyvacijai skatinti, didinti domėjimąsi STEAM mokslais, juos populiarinti, supažindinti mokinius su studijų, karjeros galimybėmis organizuotos išvykos į STEAM centrus, aukštąsias mokyklas. Gimnazijos III klasių mokiniai dalyvavo Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos organizuotose nuotolinėse paskaitose, kuriose ne tik pagilino biologijos žinias, bet ir susipažino studijų programomis, absolventų įsidarbinimo galimybėmis, miškininkų veiklą. Suorganizuoti mokinių ir buvusių mokinių, pasirinkusių studijuoti matematikos ir gamtos mokslus susitikimai.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Vizito metu stebėtose pamokose integralumas kaip stiprus pamokos aspektas įvertintas 7 (24 proc.) pamokose. Sąlygų giliam mokymuisi, bendradarbiavimui, partneriškam darbui sudarymas stebėtas Ib kl. lietuvių kalbos ir literatūros, IIc kl. muzikos, IVB kl. kompiuterinės muzikos technologijos pamokose. Temos aktualumas, mokymosi ir gyvenimo ryšys ją pateikiant stebėtas Ib kl. istorijos, IIB kl. geografijos pamokose, mokymosi patirčių tarpdiscipliniškumas stebėtas IIIB kl. chemijos, IIc kl. fizikos, Ic kl. ekonomikos ir verslumo pamokose. Formaliojo ir neformaliojo švietimo dermė stebėta IIIB kl. technologijų pamokoje. <p>Įvairovė sudarant galimybę patirti įvairius mokymosi būdus ir formas, išbandyti įvairių rūšių užduotis ir kuo įvairesnes veiklas įvairiuose kontekstuose vertinama gerai. Stebėdami pamokas vertintojai analizavo, kiek ugdymo turinys prieinamas kiekvienam mokiniui, kiek į aktyvų mokymosi procesą įtraukiamas kiekvienas mokinys, ar sudaromos galimybės rinktis alternatyvius ugdymo būdus ir priemones. 19 (66 proc.) stebėtų pamokų įvairovė vertinta kaip stiprusis pamokos aspektas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Į aktyvų mokymosi procesą įtraukiamas kiekvienas mokinys, atliekantis praktikos darbą gamtos mokslų laboratorijoje. Tai fiksuota IVA kl. biologijos, Ic kl. chemijos, Ia kl. fizikos pamokose. • Pamokose stebėtas individualus, partneriško, grupinio, visos klasės ir tinklinis mokymosi derinimas IIIA kl. matematikos, Ic kl. chemijos, IIIC kl. fizinio ugdymo, Ic kl. ekonomikos ir verslumo, Ic kl. lietuvių kalbos ir literatūros pamokose. Mokytojai sudarė galimybes kiekvienam mokiniui patirti įvairius mokymosi būdus ir formas IIc kl. užsienio kalbos (anglų), IIIB kl. informacinių technologijų, IIIB kl. dorinio ugdymo (etikos) stebėtose pamokose. Išbandyti įvairių rūšių užduotis IIIB2 ir IVb kl. užsienio kalbos (anglų), Ia kl. matematikos, IVc kl. matematikos konsultacijos, IIIB kl. grafinio dizaino, IIIB kl. technologijų pamokose. • Gimnazijos numatytos veiklos MVTP paveikios įvairovės aspektu. Sudarytos galimybės mokiniams aktyviai įsitraukti į ugdymo procesą, ugdytis įvairiuose kontekstuose – STEAM laboratorijose, edukacinėse išvykose. <p>Klasės valdymas paveikus ir vertinamas kaip stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vizito metu gimnazijoje stebėti pagarbūs mokinių ir mokytojų santykiai. Stebint ugdomąją veiklą klasės valdymo aspektu, vertintojai analizavo kaip valdomas mokinių elgesys, koks pageidaujamo elgesio skatinimas, kaip telkiamas mokinių dėmesys į jiems prasmingą veiklą, mokymąsi, ar mokymasis vadovaujant mokytojui derinamas su savivaldžiu mokymusi. Klasės valdymas yra ugdymo(si) organizavimo vertinimo objektas. Vadovavimo kiekvieno mokinio ugdymuisi apibendrintas vertinimas stebėtose pamokose pateikiamas priedo 2 lentelėje. • 17 (59 proc.) stebėtų pamokų klasės valdymas vertinamas kaip stiprus pamokos aspektas. Aiškūs susitarimai dėl tvarkos, drausmės,
--	---

	<p>pageidaujamo mokinių elgesio stebėti Ib kl. istorijos, IIc kl. pilietiškumo pagrindų, IIc kl. fizikos, Ic kl. lietuvių kalbos ir literatūros, IIB kl. geografijos pamokose. Mokymasis vadovaujant mokytojui derinamas su savivaldžiu mokymusi stebėtos IIIA kl. biologijos, Ia, Ib, IIIA kl. matematikos, IIIB2, IVb kl. užsienio kalbos (anglų), IIIB kl. chemijos, Ic kl. ekonomikos ir verslumo, Ia kl. dailės, IIIB kl. technologijų, Ia kl. fizikos, IIIB kl. grafinio dizaino pamokose.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savivaldaus mokymosi skatinimas yra tinkamas vidinei mokinių motyvacijai ir atsakomybei už savo mokymąsi ugdyti. Tikėtina, kad mokytojų profesionalumas, kolegialus bendradarbiavimas sudarys galimybes mokinių pasiekimų gerinimui.
1.1. Mokyklos pasiekimai ir pažanga, 3 lygis	<p>Mokyklos pasiekimai ir pažanga vertinami gerai. Rezultatyvumas tinkamas, pasiekimų ir pažangos pagrindumas pamokoje patenkinamas, išskirtas kaip gimnazijos veiklos tobulintas aspektas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokinių ugdymo(si) pasiekimai atitinka Bendrosiose programose keliamus tikslus ir gimnazijoje besimokančių mokinių galias. Gimnazija sistemingai analizuoja mokinių pasiekimus, stebi pasiekimų dinamiką. Įgyvendinus MVTP numatytas priemones tikimasi, kad pagerės STEAM mokslų rezultatai, gerės asmeninė mokymosi pažanga. • Pokalbyje metodinės tarybos nariai informavo, kad sistemingai, stebima mokinių pažanga, esant poreikiui koreguojamas ugdymo turinys (pvz.: lietuvių kalbos ir literatūros pamokose skiriama daugiau dėmesio raštingumo ugdymui). Analizuojamos atskirų laikotarpių pažangos ataskaitos, PUPP, egzaminų (ir bandomųjų) rezultatai, jie aptariami, palyginami su rajono ir šalies rezultatais. • Pasiėktus rezultatus rodo olimpiadų ir konkursų dalyviai, laureatai. 2022 m. rajono ir šalies olimpiadose dalyvavo 121 mokinys. Prizines vietas laimėjo 74 mokiniai, t. y. 61 proc. dalyvavusių. • Gimnazija turi mokinių pasiekimų fiksavimą ir skatinimą, numatytą gimnazijos mokinių elgesio taisyklių apraše. Už labai gerą mokymąsi, pamokų lankymą, pavyzdingą elgesį, aktyvų dalyvavimą gimnazijos gyvenime (olimpiados, konkursai, viktorinos, įvairūs renginiai ir kt.) mokiniai skatinami direktoriaus įsakymu, paskelbiant jį mokiniams, mokytojams, tėvams, pagyrimo ir padėkos raštais, materialinėmis atminimo dovanėlėmis bet ir piniginėmis premijomis: „Mokslo“ premija už sėkmingiausią pasirodymą olimpiadose, konkursuose; „Hipokrenės“ premija – už kūrybinius laimėjimus; „Muzikos“ premija – už muzikinę veiklą ir pasiekimus; „Sporto“ premija – už sportinius pasiekimus ir laimėjimus; „Amatų“ premija – už pasiekimus technologijų ir menų srityse; Mokslo metų pabaigoje renkamas geriausias gimnazijos mokinys, kuriam įteikiama vardinė A. Mikalajūno premija. Ši premija įteikiama mokytojų tarybos nutarimu. Visų nominuotų premijomis mokinių pavardės, nuo pat premijos įsteigimo talpinamos gimnazijos svetainėje. • Kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų vertinimo aspektu stebėtų pamokų įvertis yra 2,31 (žr. priedo 5 lentelę).

	<ul style="list-style-type: none"> • Kaip stiprus pamokos aspektas – rezultatyvumas fiksuotas 3 (10 proc.) pamokose. Motyvuojantis išmokimo stebėjimas, mokymo(si) kultūros skatinimas ir kūrimas stebėtas IIIB kl. informacinių technologijų pamokoje. Paveikus išmokimo stebėjimas, grįžimas prie pamokos uždavinio stebėtas Ib kl. matematikos pamokoje. Daugumos mokinių pažanga stebėta Ic kl. lietuvių kalbos ir literatūros pamokoje. • Kaip tobulintinas pamokos aspektas – rezultatyvumas fiksuotas 17 (59 proc.) stebėtų pamokų. Dalyje stebėtų pamokų fiksuotas nepakankamas mokinių išmokimo stebėjimas pamokoje, pamokos rezultatų apibendrinimo stoka. Vertintojai konstatuoja, kad pamokos apibendrinimas, išmokimo stebėjimas pavyktų, jei būtų tinkamai suformuluotas ir pamatuojamas pamokos uždavinys, pamokoje būtų grįžtama prie pamokos uždavinio: ką suplanavo ir ko išmoko. Pasiekimų ir pažangos pagrindumas, vertinimo sistemingumas yra patenkinamas ir vertinamas kaip gimnazijos veiklos tobulintas aspektas. • Interneto svetainėje skelbiamas Mokinių pažangos ir pasiekimų tvarkos aprašas, kuriame numatytas mokinių informavimas apie vertinimą, tačiau stebint ugdymo aplinkas, kabinetuose trūksta aiškiai matomos informacijos apie mokomojo dalyko pažangos ir pasiekimų vertinimą. • Iš pateiktos gimnazijos informacijos – mokytojai naudoja įvairias vertinimo strategijas, mokymo metodus, netradicines veiklas, kad būtų galima geriau įvertinti ir akademinės žinias, ir ugdyti mokinių vertybines nuostatas, kompetencijas, tačiau vertinimo ugdant įvertis 2,45 (žr. priedo 4 lentelę). • Kaip stiprus pamokos aspektas pasiekimų ir pažangos pagrindumas fiksuotas dvejose pamokose (Ic kl. chemijos ir ekonomikos ir verslumo). • Kaip stiprus pamokos aspektas vertinimo sistemingumas fiksuotas Ib kl. istorijos, IIIB2, IIc kl. užsienio kalbos (anglų) IIIB, IIc kl. fizinio ugdymo pamokose. • 38 proc. stebėtų pamokų vertinimo sistemingumas, mokinių pasiekimų ir pažangos pagrindumas išskirtas kaip tobulintinas pamokos aspektas. Vyravo formuojamasis vertinimas. Vertinimo kriterijai skelbti pavienėse pamokose, tačiau pamokos pabaigoje prie šių kriterijų negrįžta, užduotys fragmentiškai įvertintos ne pagal pateiktus kriterijus.
<i>Stiprieji mokyklos veiklos aspektai</i>	Mokymo(si) vadovaujant derinimas su savivaldžiu mokymusi.
<i>Tobulintini mokyklos veiklos aspektai</i>	Ugdomosios veiklos diferencijavimas skirtingų gebėjimų mokiniams pamokoje. Dėmesys asmeninei mokinių pažangai, jos stebėjimui ir fiksavimui pamokoje.

5. REKOMENDACIJOS DĖL MOKYKLOS PAŽANGOS KRYPTINGUMO IR VEIKLOS TVARUMO UŽTIKRINIMO

Gimnazijos vadovams ir mokytojams rekomenduojama plėtoti išbandytas ir pasiteisinusias projekto „Kokybės krepšelis“ veiklas, naudojant įsigytas priemones, išnaudojant įrengtą laboratoriją bei kitas edukacines erdves. Palaikyti bendradarbiavimo kultūros kūrimą ir stiprinimą siekiant geresnių mokinių rezultatų ir mokytojo tobulėjimo.

Mokyklos savininkui – Kelmės r. savivaldybei atsižvelgiant į gimnazijos motyvaciją, sutelktumą, stiprėjantį potencialą, daromą pažangą ir įgyvendinamus pokyčius rekomenduojama toliau kryptingai investuoti į ugdymo(si) sąlygų (aplinkų, procesų, įtraukties, tinklaveikos) tobulinimą gimnazijai dalyvaujant „Tūkstantmečio mokyklų“ programoje ir taip užtikrinant pokyčių tęstinumą, pažangos kryptingumą bei veiklos tvarumą.

Tobulintini veiklos aspektai	Rekomendacijos
Ugdomosios veiklos diferencijavimas skirtingų gebėjimų mokiniams pamokoje.	<p>Įvertinant, kad ugdymo diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas yra patikimiausias kelias siekti kiekvieno mokinio asmeninės pažangos (Geros mokyklos koncepcija) gimnazijai rekomenduojama plėtoti šiuos diferencijuoto ugdymo aspektus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mokomosios medžiagos turinio, apimties pritaikymą skirtingų poreikių mokiniams; • laikiną mokinių pergrupavimą pagal mokymosi reikmes; • priemonių, užduočių, veiklos būdų diferencijavimą; • mokinių dalijimąsi patirtimis, savitarpio pagalbos teikimo organizavimą; • suasmeninto mokymo(si) taikymą.
Dėmesys asmeninei mokinių pažangai, jos stebėjimui ir fiksavimui pamokoje.	<p>Stiprinti mokinių pažangos stebėseną pamokoje įtraukiant mokinius į mokymosi pasiekimų į(si)vertinimą, išmokimo stebėjimą, pasiektų rezultatų apmąstymą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mokytojams formuluoti ir pateikti aiškius konkrečių pamokos rezultatų vertinimo kriterijus mokiniams – tai sudarytų tinkamas sąlygas įsivertinti asmeninę pažangą, apibendrinti pasiektus rezultatus, kelti naujus tikslus ir uždavinius, siekiant optimalios asmeninės sėkmės; • tinkamą dėmesį skirti formuojamojo ir apibendrinamojo vertinimo dermei pamokose, užtikrinant laiku teikiamą, informatyvų grįžtamąjį ryšį, kad mokiniams būtų aišku, ko jie išmoko pamokose, kas jiems pavyko ir ką turėtų padaryti geriau; • pamokose plačiau išnaudoti MVTP plane numatyto įrankio Reflectus galimybes, siekiant palengvinti, supaprastinti bei automatizuoti mokytojų bei mokinių reflektavimo ir grįžtamojo ryšio procesus.

Apibendrinti stebėtų pamokų įvairių aspektų vertinimai (N = 29)

Ugdymo(si) aplinkų apibendrintas vertinimas

1 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
10 pamokų	6 pamokos	13 pamokų	-
34,5 proc.	20,7 proc.	44,8 proc.	-
Vidurkis – 2,9			
Moda – 2			

Vadovavimo kiekvieno mokinio ugdymuisi apibendrintas vertinimas

2 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
9 pamokos	15 pamokų	5 pamokos	-
31 proc.	51,7 proc.	17,3 proc.	-
Vidurkis – 3,14			
Moda – 3			

Mokymosi patirčių apibendrintas vertinimas

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos	13 pamokų	9 pamokos	-
24,2 proc.	44,8 proc.	31 proc.	-
Vidurkis – 2,93			
Moda – 3			

Vertinimo ugdant apibendrintas vertinimas

4 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
2 pamokos	10 pamokų	16 pamokų	1 pamoka
6,9 proc.	34,5 proc.	55,2 proc.	3,4 proc.
Vidurkis – 2,45			
Moda – 2			

Kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų apibendrintas vertinimas

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
3 pamokos	5 pamokos	19 pamokų	2 pamokos
10,3 proc.	17,3 proc.	65,5 proc.	6,9 proc.
Vidurkis – 2,31			
Moda – 2			
